Przedmiotowy system oceniania. Wiedza o społeczeństwie. Klasa 8

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
DZIAŁ I. CZŁOWIEK, GRUPY SPOŁECZNE, RODZINA							
1.	**Człowiekiem jestem...**	• Potrafi wymienić czynniki, które kształtują człowieka jako jednostkę. • Wie, czym się zajmuje przedmiot **wiedza o społeczeństwie**. • Wie, czym są komunikaty werbalne i niewerbalne.	• Potrafi podać przykłady **nauk humanistycznych**. • Rozumie zasady **komunikowania się** i je stosuje.	• Wymienia elementy osobowości człowieka. • Zna znaczenie słowa ***asertywność***. • Wie, jak przygotować samodzielnie prezentację i publicznie ją przedstawić.	• Potrafi wymienić i opisać dziedziny humanistyki, które tworzą wiedzę o społeczeństwie. • Opisuje elementy **osobowości** człowieka i określa, jak wpływają na różnorodność ludzi. • Potrafi wskazać zachowania asertywne.	• Opisuje najważniejsze zasady skutecznego komunikowania się. • Potrafi samodzielnie przygotować autoprezentację.	I. 2) 5)
2.	**Człowiek jako istota społeczna**	• Wymienia najważniejsze **potrzeby człowieka**. • Wymienia kilka przykładów **ról społecznych**, które odgrywa.	• Potrafi wskazać przykłady potrzeb pierwotnych – biologicznych oraz wtórnych – psychicznych i społecznych. • Wyjaśnia pojęcie ***socjalizacja***. • Wie, czym są: interakcja i więzi społeczne.	• Charakteryzuje człowieka jako istotę **społeczną i podaje stosowne** przykłady. • Wymienia różne rodzaje więzi społecznych. • Wie, jaką funkcję pełnią role społeczne.	• Charakteryzuje potrzeby ludzkie z uwzględnieniem ich podziału. • Wyjaśnia, jaką funkcję pełni społeczeństwo w procesie socjalizacji. • Charakteryzuje różne rodzaje więzi społecznych. • Potrafi wskazać, jak poszczególne grupy wpływają na odgrywane przez nas role społeczne.	• Opisuje rolę więzi społecznych w budowaniu relacji społecznych. • Opisuje człowieka jako istotę społeczną, używając poznanych pojęć.	I. 1)

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
3.	**Zbiorowości i grupy społeczne**	• Wie, czym są **zbiorowości** społeczne. • Wie, czym są normy grupowe.	• Wie, czym są **grupy społeczne**. • Dokonuje podziału grup społecznych na formalne i nieformalne, pierwotne i wtórne, duże i małe. • Wskazuje przyczyny powstawania konfliktów.	• Zna sposoby rozwiązywania **konfliktów**. • Wie, jakimi metodami można osiągnąć kompromis.	• Charakteryzuje wybrane zbiorowości społeczne. • Potrafi określić rolę zbiorowości w życiu społecznym. • Charakteryzuje różne sposoby **podejmowania decyzji** w grupie oraz wskazuje ich dobre i złe strony. • Wymienia najważniejsze rodzaje konfliktów.	• Charakteryzuje różne grupy społeczne, wskazując ich specyficzne cechy. • Określa, jaką rolę odgrywają różne grupy społeczne. • Wskazuje sposoby rozwiązania prostego konfliktu interpersonalnego na drodze kompromisu.	I. 3) 4) 5) 6)
4.	**Rodzina jako najważniejsza grupa społeczna**	• Wie, jaką rolę w społeczeństwie odgrywa **rodzina**. • Potrafi wymienić wartości ważne dla rodziny.	• Opisuje rodzinę jako grupę społeczną. • Wie, czym są rodziny dwupokoleniowe i wielopokoleniowe; rozumie, na czym polega rola rodziców i osób starszych.	• Potrafi wymienić akty prawne, które opisują rodzinę. • Zna **prawa i obowiązki** rodziców i dzieci.	• Wymienia i opisuje podstawowe funkcje pełnione przez rodzinę. • Analizuje wartości ważne dla rodziny. • Opisuje prawa i obowiązki rodziców i dzieci. • Zna współczesne **typy rodziny**.	• Analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci.	II. 1) 2)
5.	**Jak funkcjonują gospodarstwa domowe. Budżet domowy**	• Potrafi poprawnie określić najważniejsze wydatki i dochody **gospodarstwa domowego**.	• Zna i rozumie zasady racjonalnego gospodarowania **budżetem domowym**. • Rozumie pojęcie **deficyt budżetowy** i wie, jak uniknąć deficytu budżetowego.	• Umie wyjaśnić rolę i znaczenie gospodarstwa domowego w gospodarce państwa. • Potrafi zaplanować i rozpisać zrównoważony budżet.	• Przedstawia rolę rodziców i osób starszych w rodzinie oraz umie skorzystać z ich doświadczenia pomocnego podczas projektowania budżetu.	• Wyjaśnia, że współudział w planowaniu budżetu jest przejawem postawy obywatelskiej i patriotycznej. • Rozwija postawę odpowiedzialności i przedsiębiorczości w codziennym życiu gospodarstwa domowego.	II. 3) 4) IX. 1)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
DZIAŁ II. SPOŁECZNOŚĆ SZKOLNA, LOKALNA I REGIONALNA							
6.	**Samorząd szkolny**	• Potrafi scharakteryzować klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań. • Opisuje życie społeczności szkolnej.	• Zna strukturę polskiego **systemu edukacyjnego**. • Wskazuje najważniejsze prawa, jakie ma **samorząd szkolny**.	• Wie, czym jest **samorządność**, podaje przykłady rodzajów samorządów. • Podaje najważniejsze zasady wyboru samorządu szkolnego.	• Wskazuje, co najmniej kilka ważnych funkcji, które pełni szkoła. • Opisuje funkcje szkoły w systemie edukacji. • Charakteryzuje strukturę polskiego systemu edukacyjnego. • Podaje, jaką rolę w życiu społeczności szkolnej odgrywa samorząd. • Charakteryzuje działania samorządu uczniowskiego.	• Uzasadnia znaczenie samorządności w państwie. • Wyjaśnia, na przykładzie wyborów do organów samorządu szkolnego, stosowanie **procedur demokratycznych** w życiu szkoły oraz grup, w których uczestniczy.	III. 1) 2)
7.	**Prawa i obowiązki ucznia**	• Zna **prawa i obowiązki** ucznia. • Rozpoznaje przypadki łamania praw ucznia w swoim otoczeniu.	• Zna prawa i obowiązki pracowników szkoły. • Zna instytucje zajmujące się ochroną praw ucznia.	• Potrafi wskazać, z jakich aktów prawnych wynikają prawa ucznia. • Wymienia **akty prawa szkolnego**, w których zapisane są jego prawa.	• Wskazuje i opisuje źródła praw ucznia. • Potrafi opisać sytuacje szkolne, w których występują przykłady praw i obowiązków szkolnych. • Potrafi określić w konkretnych przypadkach, jakie prawa ucznia są naruszane. • Przedstawia sposoby **dochodzenia praw**, które zostały naruszone.	• Dostrzega zależność między godnością ludzką a prawami ucznia, które mu przysługują.	III. 3)
8.	**Planujemy dalszą edukację szkolną i karierę zawodową**	• Potrafi dokonać oceny swoich umiejętności i zainteresowań zawodowych.	• Zna **perspektywy rynku pracy** i umie wskazać branże i zawody przyszłości oraz branże i zawody schyłkowe.	• Potrafi przygotować **plan kariery** edukacyjnej i zawodowej.	• Rozumie korzyści, jakie przynosi efektywna współpraca oraz zna w praktyce różne formy współpracy w grupie i zespole klasowym.	• Rozwija postawę przedsiębiorczą i rozumie jej znaczenie przy wyborze kierunku dalszego kształcenia i wyborze drogi zawodowej.	I. 3) 4) III. 4) 5) IX. 3)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
				• Rozumie, czym jest **rynek pracy** i jakie stawia oczekiwania względem pracowników. • Umie pracować w grupie podczas dokonywania analizy rynku pracy i planowania kariery zawodowej.	• Rozumie, czym jest wolontariat, i jak doświadczenie w nim zdobyte może pomóc w karierze zawodowej.	• Zna różne typy osobowości i dostrzega, jaki wpływ na wybór zawodu ma określony typ osobowości człowieka.	
9.	**Moje miejsce na ziemi**	• Wyjaśnia, czym są **mała ojczyzna** i region.	• Wymienia czynniki kształtujące odrębność regionalną.	• Wskazuje cechy charakterystyczne regionu, w którym mieszka.	• Charakteryzuje czynniki kształtujące odrębność lokalną i regionalną.	• Opisuje swoją małą ojczyznę, uwzględniając więzi lokalne. • Wymienia **tradycje i obyczaje** swojej społeczności regionalnej.	VI. 5) VII. 1) 5)
10.	**Samorządy terytorialne: lokalne i regionalne**	• Znajduje podstawowe informacje na temat swojej gminy i swojego regionu. • Wie jak tworzony jest **budżet gminy**.	• Wymienia organy samorządowe wybierane przez obywateli. • Wymienia najważniejsze zadania organów samorządowych. • Wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); powiecie i województwie.	• Wskazuje, w jaki sposób władze centralne mogą wpływać na decyzje władz samorządowych. • Wymienia najważniejsze zadania organów samorządowych. • Podaje jeden przykład wykorzystywania **funduszy unijnych** w środowisku lokalnym.	• Opisuje kompetencje władz centralnych wobec samorządu. • Wskazuje w których urzędach można załatwić wybrane sprawy. • Przedstawia możliwości załatwienia spraw przez **e-urząd**. • Potrafi wypełnić wniosek o wydanie dowodu osobistego. • Wyjaśnia, czym jest zarząd komisaryczny.	• Przedstawia informacje na temat wydarzeń i postaci historycznych związanych z dziejami lokalnymi i regionalnymi. • Przedstawia główne **źródła dochodów i wydatków** w budżecie gminny. • Znajduje informacje o wykorzystaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie.	VI. 1) 2) 3) 4) VII. 1) 2) 3) 4)
11.	**Obywatele a władze samorządowe. Budżety obywatelskie**	• Wymienia problemy społeczności lokalnej.	• Wie, czym jest **kapitał społeczny**. • Wie, czym są młodzieżowe rady miast i gmin.	• Próbuje formułować sądy dotyczące problemów społecznych.	• Opisuje różne formy wpływania przez obywateli na decyzje władz samorządowych.	• Wymienia różne rodzaje kapitału społecznego i wskazuje na znaczenie tego zjawiska w procesach gospodarczych.	VI. 1) 6) IX. 4)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
				• Potrafi wyjaśnić, czym jest **budżet obywatelski**.	• Wskazuje **przyczyny problemów** swojej społeczności lokalnej. • Próbuje wskazać sposoby ich rozwiązania.	• Przedstawia rolę i znaczenie rad młodzieżowych miast i gmin. • Zna i opisuje procedury związane z wprowadzeniem budżetu obywatelskiego.	
DZIAŁ III. WSPÓLNOTY NARODOWE, ETNICZNE I OBYWATELSKIE							
12.	**Narodowość a obywatelstwo**	• Potrafi określić czas, kiedy ukształtowały się współczesne narody. • Podaje, w jaki sposób można **nabyć obywatelstwo** na prawie ziemi i prawie krwi.	• Wie czym różni się narodowość od obywatelstwa. • Potrafi wskazać, który ze sposobów nabywania obywatelstwa obowiązuje w Polsce.	• Zna **obowiązki obywatelskie** zapisane w *Konstytucji RP*.	• Wymienia czynniki narodowotwórcze. • Potrafi opisać więzi obywatelskie i tożsamość narodową.	• Przedstawia genezę współczesnych narodów. • Wymienia inne sposoby nabywania obywatelstwa w Polsce. • Potrafi opisać, czym jest postawa obywatelska, odnosząc się do obowiązków zapisanych w polskiej konstytucji.	VIII. 1) 2)
13.	**Inni u nas – o mniejszościach narodowych i etnicznych**	• Odróżnia **mniejszości narodowe** od **mniejszości etnicznych**. • Wskazuje różnice pomiędzy **migracją** a **uchodźstwem**.	• Wymienia mniejszości narodowe i etniczne żyjące obecnie w Polsce. • Wyjaśnia, co to jest **Polonia**.	• Przedstawia prawa przysługujące mniejszościom.	• Charakteryzuje mniejszości narodowe i etniczne mieszkające w Polsce. • Określa **miejsca zamieszkania mniejszości** w Polsce. • Wyjaśnia, dlaczego mniejszościom przysługują odrębne prawa. • Przedstawia zjawiska migracji i uchodźstwa we współczesnym świecie.	• Wymienia grupę posługującą się **językiem regionalnym**. • Wskazuje przyczyny migracji i uchodźstwa. • Opisuje w jaki sposób Polacy żyjący za granicą podtrzymują swoją więź z ojczyzną.	VIII. 4)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
14.	**Różne oblicza patriotyzmu**	• Wie, co znaczy pojęcie *ojczyzna*. • Wymienia i opisuje polskie **symbole narodowe**.	• Podaje przekłady zachowań patriotycznych.	• Wymienia postawy sprzeczne z patriotyzmem.	• Wyjaśnia, odwołując się do różnych przykładów, czym jest **patriotyzm**. • Wskazuje różnice między patriotyzmem a nacjonalizmem, szowinizmem, ksenofobią.	• Opisuje genezę polskich symboli narodowych. • Wymienia czynniki, które łącza ludzi z ojczyzną.	VIII. 3) 5)
15.	**Umiejętności i cnoty obywatelskie**	• Wymienia cnoty obywatelskie.	• Opisuje cechy dobrego obywatela.	• Odwołując się do przykładów współczesnych i historycznych, opisuje wzory **postaw obywatelskich**.	• Określa znaczenie cnót i umiejętności obywatelskich w życiu społecznym. • Wymienia umiejętności społeczne.	• Wymienia różne wzorce działań obywatelskich. • Opisuje różne formy aktywności społecznej.	IX. 1)
16.	**Działania organizacji pozarządowych**	• Opisuje, czym jest **społeczeństwo obywatelskie**.	• Wskazuje, jak można aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym i obywatelskim.	• Wskazuje działania, które podejmuje społeczeństwo obywatelskie.	• Wymienia najważniejsze cechy społeczeństwa obywatelskiego. • Opisuje aktywność społeczną Polaków.	• Opisuje, jak powstawała idea społeczeństwa obywatelskiego. • Wskazuje potrzeby społeczne, które realizuje społeczeństwo obywatelskie.	IX. 2)
17.	**Aktywność obywatelska młodych**	• Wyjaśnią na czym polega **wolontariat**. • Wie, czym są **organizacje pożytku publicznego**.	• Podaje przykłady organizacji i akcji społecznych skupiających młodych ludzi. • Wymienia ich najważniejsze cele.	• Wskazuje różne możliwości działań społecznych, które mogą podejmować osoby młode.	• Charakteryzuje różne formy wolontariatu. • Opisuje różnorodne formy działalności młodych osób.	• Wyjaśnia jak można realizować konstytucyjną zasadę pomocniczości. • Dokonuje oceny działań społecznych adresowanych do młodych osób.	IX. 3)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
18.	**Zachowania etyczne w działaniach obywatelskich**	• Wie czym jest **etyka**. • Wymienia przykłady łamania zasad etycznych w życiu publicznym.	• Wymamienia cechy etyki zawodowej. • Wskazuje negatywne skutki nieprzestrzegania zasad etycznych.	• Potrafi wyjaśnić pojęcia: *mobbing*, *lobbing*, *nepotyzm*, *korupcja*.	• Uzasadnia konieczność stosowania zasad etyki w różnych dziedzinach społecznych. • Opisuje negatywne zjawiska, które wywołane są niestosowaniem zasad etycznych.	• Charakteryzuje wybrane cechy etyki zawodowej. • Opisuje naruszanie zasad etycznych i wskazuje przyczyny takich zachowań.	IX. 5)
DZIAŁ IV. USTRÓJ DEMOKRATYCZNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ							
19.	**Państwo i jego funkcje**	• Wie, czym jest **państwo**. • Zna najważniejsze cechy państwa.	• Wymienia podstawowe funkcje państwa. • Wskazuje wewnętrzne i zewnętrzne **funkcje państwa**.	• Potrafi podać przykłady, jak państwo realizuje swoje zadania.	• Charakteryzuje elementy tworzące państwa. • Opisuje najważniejsze cechy państwa.	• Charakteryzuje funkcje państwa. • Opisuje zadania, które powinno realizować państwo.	XI. 1)
20.	**Fundamentalne zasady demokracji**	• Potrafi określić, gdzie i kiedy narodziła się idea demokracji. • Wie, czym jest **demokracja bezpośrednia** i **demokracja pośrednia** (przedstawicielska).	• Wymienia najważniejsze zasady demokracji. • Wie, czym jest **referendum**. • Potrafi podać przykłady spraw, które mogą być poddawane pod referendum.	• Wyjaśnia zasadę **trójpodziału władzy**.	• Opisuje, czym jest demokracja pośrednia i bezpośrednia, podaje przykłady stosowania tych zasad. • Potrafi uzasadnić konieczność ochrony praw mniejszości w demokracji. • Podaje zasady organizacji referendum.	• Opisuje zasady demokratyczne. • Wymienia ważne referenda krajowe i lokalne.	XI. 2) 3) 6) 8)
21.	**Konstytucja jako najważniejszy akt prawny**	• Wie, czym jest **konstytucjonalizm**. • Wie, czym jest **preambuła**.	• Wymienia najważniejsze szczególne cechy konstytucji. • Wie, czym jest i dlaczego został powołany **Trybunał Konstytucyjny**.	• Wymienia najważniejsze **zasady ustrojowe** zapisane w konstytucji.	• Charakteryzuje szczególne cechy konstytucji. • Analizuje teść preambuły *Konstytucji RP* i wskazuje najważniejsze wartości do, których się odwołuje.	• Przedstawia historię konstytucjonalizmu. • Potrafi wskazać dział konstytucji, w którym opisane są poszczególne kwestie. • Opisuje działanie Trybunału Konstytucyjnego.	XI. 7)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
					• Podaje przykłady spraw, którymi może zająć się Trybunał Konstytucyjny.		
22.	**Partie polityczne**	• Wie czym jest zasada **pluralizmu politycznego**. • Potrafi wskazać różnice pomiędzy partią polityczną a inną organizacją społeczną.	• Potrafi opisać system monopartyjny, dwupartyjny i wielopartyjny. • Wyjaśnia pojecie **koalicji rządowej**.	• Potrafi podzielić partie zasiadające w sejmie, wskazując partie prawicowe centrowe i lewicowe. • Wyjaśnia pojęcie *opozycja*.	• Wymienia funkcje partii politycznych. • Potrafi wskazać różnice pomiędzy różnymi systemami partyjnymi. • Wymienia najważniejsze cele partii prawicowych, centrowych i lewicowych.	• Ocenia różne systemy polityczne. • Wyjaśnia, dlaczego istnieje konkurencja pomiędzy partiami politycznymi.	XI. 4)
23.	**Jak działa demokracja przedstawicielska: sejm i senat**	• Wyjaśnia pojęcie demokracji przedstawicielskiej. • Wymienia cechy demokratycznych wyborów.	• Wie, czym jest czynne i bierne **prawo wyborcze**.	• Wymienia najważniejsze instytucje sejmu i senatu. • Potrafi wymienić kilka kompetencji sejmu i senatu.	• Wyjaśnia, dlaczego wybory są elementem demokracji pośredniej, czyli przedstawicielskiej. • Opisuje cechy demokratycznych wyborów. • Opisuje wskazaną funkcję parlamentu.	• Potrafi podać przykłady sytuacji, gdy prawa wyborcze mogą być ograniczone. • Opisuje, jak działa polski parlament.	XI. 3)
24.	**Władza wykonawcza: prezydent i Rada Ministrów**	• Wie, czym jest **republikańska forma rządów**. • Potrafi wskazać, kto sprawuje w Polsce **władzę wykonawczą**.	• Potrafi określić, kto wchodzi w skład rządu. • Wie, jak są przeprowadzane w Polsce wybory prezydenckie. • Odszukuje i opracowuje informację o prezydentach wybranych w wyborach bezpośrednich.	• Podaje imiona i nazwiska urzędującego prezesa i wiceprezesów Rady Ministrów. • Wymienia **prezydentów RP** wybranych w wyborach bezpośrednich. • Podaje przykłady kompetencji prezydenta.	• Odwołując się do zasady dobra wspólnego, wyjaśnia, czym jest republikańska forma rządów. • Wie, kto może kandydować na urząd Prezydenta RP. • Wyjaśnia, jak wyłaniany jest rząd. • Potrafi wyjaśnić pojęcia: *rząd większościowy* i *rząd mniejszościowy*. • Przedstawia kompetencje Rady Ministrów.	• Wie, na czym polega **dualizm władzy wykonawczej** w RP. • Podaje przykłady najważniejszych uprawnień prezydenta. • Potrafi, korzystając z różnych źródeł, opisać działania obecnie urzędującego prezydenta. • Potrafi wskazać decyzje rządu, które miały wpływ na indywidualne życie swoje lub swojej rodziny.	XI. 5) 8)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
25.	**Władza sądownicza**	• Wyjaśnia zasadę **państwa prawa**. • Przedstawia podział władzy sądowniczej na sądy powszechne, wojskowe, administracyjne i trybunały.	• Zan **strukturę sądownictwa** powszechnego. • Wie, w jakich sprawach orzeka **sąd rejonowy**.	• Wyjaśnia zasady: niezależności, niezawisłości oraz dwuinstancyjności.	• Wie, czym zajmują się sądy powszechne, wojskowe administracyjne i trybunały.	• Podaje przykłady naruszania zasad państwa prawa. • Wyjaśnia najważniejsze zasady określające działalność władzy sądowniczej. • Opisuje, jak działają organy wymiaru sprawiedliwości.	XI. 6)
				DZIAŁ V. ŚWIAT, EUROPA			
26.	**Organizacje międzynarodowe**	• Wymienia kilka kierunków polskiej **polityki zagranicznej**.	• Wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych. • Wskazuje cele i różne formy działalności Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.	• Wymienia państwa należące do NATO. • Przedstawia **działalność Polski** w ONZ, Unii Europejskiej i NATO.	• Opisuje najważniejsze kierunki polityki zagranicznej: suwerenność współpraca w organizacjach międzynarodowych, polityka regionalna, polityka wschodnia. • Określa okoliczności powstania ONZ i NATO. • Opisuje najważniejsze organy NATO i ONZ.	• Wymienia przykłady **misji wojskowych** ONZ i NATO. • Wymienia i opisuje **organizacje wyspecjalizowane** działające w ramach ONZ.	XII. 1) 4)
27.	**Cele i zasady działania Unii Europejskiej**	• Wskazuje przyczyny powstania Unii Europejskiej. • Znajduje informacje o życiorysie politycznym **Ojców Europy**.	• Wymienia **ogólne cele** UE.	• Potrafi wymienić **państwa członkowskie** UE. • Wymienia najważniejsze instytucje UE.	• Wymienia Ojców Europy i wskazuje z jakich krajów pochodzili. • Wskazuje pięć najważniejszych wydarzeń związanych z powstaniem UE, uzasadnia swój wybór.	• Na podstawie szczegółowych celów wskazuje **główne kierunki rozwoju UE** do 2020 roku. • Zna skład i zadania najważniejszych instytucji UE.	XII. 2)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
28.	**We wspólnej Europie**	• Potrafi wymienić **korzyści** z polskiego członkostwa w UE.	• Wymienia osoby z Polski, które pełnią ważne funkcje w instytucjach unijnych.	• Wymienia podstawowe prawa **obywateli Unii Europejskiej**.	• Opisuje, jakie funkcje pełnią Polacy w instytucjach europejskich. • Opisuje korzyści z członkostwa w UE dla gospodarki oraz społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych. • Podaje przykłady programów finansowanych z UE.	• Potrafi podać liczbę polskich **eurodeputowanych**. • Opisuje, jak prawa obywatela UE wpływają na życie obywateli państw członkowskich.	XII. 3) 4)
29.	**Problemy współczesnego świata**	• Wyjaśnia, czym jest zjawisko **globalizacji**.	• Wyjaśnia pojęcia: *fundamentalizm religijny* i *terroryzm*.	• Wymienia problemy ekonomiczne i demograficzne świata. • Wymienia problemy związane ze środowiskiem naturalnym i chorobami.	• Charakteryzuje problemy ekonomiczne i demograficzne współczesnego świata. • Znajduje i opracowuje informacje o **konfliktach** toczących się na świecie. • Charakteryzuje problemy związane ze środowiskiem naturalnym i chorobami. • Opisuje zjawisko **terroryzmu**.	• Opisuje globalizację w różnych aspektach. • Przestawia propozycje działań w kierunku rozwiązania problemów współczesnego świata.	XII. 5)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
DZIAŁ VI. PRAWA CZŁOWIEKA, NIELETNI WOBEC PRAWA							
30.	**Jak kształtowały się prawa człowieka**	• Wskazuje, z czego wynikają **prawa człowieka**. • Uzasadnia, dlaczego prawa człowieka są niezbywalne.	• Wskazuje źródła ludzkiej **godności**. • Wymienia najważniejsze cechy praw człowieka.	• Omawia cechy praw człowieka. • Wymienia najważniejsze dokumenty, które tworzą międzynarodowy system ochrony praw człowieka. • Wie, kiedy powstała *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka*.	• Wie, czym jest **prawo naturalne** i określa jego wpływ na rozwój idei praw człowieka. • Charakteryzuje pojęcie godności, rozróżniając godność osobową człowieka od godności osobistej. • Na podstawie preambuły *Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka* analizuje jej najważniejsze treści.	• Przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z rozwojem idei praw człowieka. • Wymienia najważniejsze zadania międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka.	IV. 1)
31.	**Prawa człowieka zapisane w *Konstytucji RP***	• Wymienia prawa i wolności osobiste, które są ważne dla młodych osób.	• Wie, jak pojęcia: *wolności* i *prawa* charakteryzowane są w *Konstytucji RP*.	• Wymienia ogólne zasady dotyczące **praw i wolności** zapisanych w polskiej konstytucji. • Wymienia różne formy uczestniczenia obywateli w **życiu publicznym**.	• Wskazuje na różnice pomiędzy prawami a wolnościami. • Potrafi wskazać **granice wolności** i zakres praw gwarantowany przez państwo.	• Potrafi wymienić i scharakteryzować wybrane prawa osobiste i polityczne zapisane w *Konstytucji RP*. • Wie, czym jest **ludowa inicjatywa ustawodawcza**.	IV. 2) 5)
32.	**Ochrona praw człowieka**	• Wymienia różne systemy ochrony praw człowieka.	• Wie, jaką rolę w ochronie praw człowieka pełni **Rzecznik Praw Obywatelskich**.	• Wymienia najważniejsze elementy systemu praw człowieka w Polsce. • Wymienia **organizacje pozarządowe** działające na rzecz ochrony praw człowieka. • Wymienia działania UNICEF na rzecz praw dzieci.	• Opisuje najważniejsze funkcje Rzecznika Praw Obywatelskich. • Opisuje działania organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka. • Opisuje wybrane prawa zapisane w *Konwencji o prawach dziecka*.	• Potrafi przedstawić sposób **złożenia wniosku** do RPO. • Wskazuje sytuacje, które uprawniają do podejmowania interwencji przez Rzecznika Praw Dziecka.	IV. 3) 4) 6) 7)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
				• Opisuje działania **Rzecznika Praw Dziecka**.	• Podaje przykłady naruszania praw dziecka.	• Wymienia instytucje, które zajmują się ochroną praw człowieka w systemie uniwersalnym, regionalnym i krajowym.	
33.	**Uprawnienia policji i służb porządkowych**	• Zna najważniejsze **zadania policji** i służb porządkowych. • Wie, na czym polega **przymus bezpośredni**.	• Podaje przykłady środków przymusu bezpośredniego. • Wymienia podstawowe rodzaje przemocy.	• Wskazuje sytuacje, gdy służby porządkowe mogą użyć przymusu bezpośredniego.	• Podaje przykłady sytuacji, w których policja może korzystać ze swoich uprawnień.	• Potrafi określić, jak należy się zachować w sytuacjach, gdy mamy do czynienia z przemocą.	V. 1) 4)
34.	**Młodzi ludzie w kontakcie z prawem**	• Opisuje, czym jest **przemoc rówieśnicza**. • Wskazuje, które rodzaje przemocy rówieśniczej są zaliczane do przestępstw, a które – do wykroczeń.	• Potrafi wymienić różne typy przestępstw. • Wie, jaki sąd rozpatruje **sprawy nieletnich**.	• Wymienia prawa, które przysługują nieletniemu, który został zatrzymany przez policję.	• Wskazuje różnice pomiędzy wykroczeniem, występkiem a zbrodnią. • Wymienia środki, które może zastosować sąd wobec nieletniego.	• Opisuje, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za **czyny karalne** w zależności od wieku. • Wskazuje sytuacje, w których zatrzymanego nieletniego należy natychmiast zwolnić.	V. 1) 3)
DZIAŁ VII. W ŚWIECIE MEDIÓW I INFORMACJI							
35.	**Media we współczesnym świecie**	• Wie, czym są **środki masowego przekazu**.	• Wymienia różne **rodzaje mediów**, dzieląc je na: pisane, audiowizualne i interaktywne.	• Wymienia **funkcje mediów**. • Wyjaśnia pojecie czwartej władzy.	• Opisuje różne rodzaje mediów. • Wyjaśnia, dlaczego media są nazywane **czwartą władzą**.	• Opisuje różne funkcje mediów. • Opisuje, jaką rolę odgrywają media we współczesnym społeczeństwie. • Wyjaśnia pojęcie *public relations*.	X. 1)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018

Nr lekcji	Temat lekcji	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:	Podstawa programowa
36.	**Jak korzystać ze środków masowego przekazu**	• Wymienia i opisuje umiejętności, które umożliwią swobodne poruszanie się wśród natłoku informacji. • Odnajduje w mediach **informacje na wskazany temat**, analizuje je.	• Wyjaśnia pojęcia: *społeczeństwo informacyjne* i *globalna wioska*. • Wie dlaczego dziennikarstwo jest **zawodem zaufania publicznego**.	• Wymienia zachowania etyczne w mediach elektronicznych. • Odróżnia fakty od komentarzy.	• Uzasadnia, czy społeczeństwo polskie jest społeczeństwem wiedzy. • Wymienienia i opisuje zjawiska utrudniające przepływ informacji w sieci. • Wymienia i opisuje zasady **etyki dziennikarskiej**.	• Opisuje wpływ mediów na zjawisko globalizacji. • Wyjaśnia, dlaczego nie należy miesząc faktów z komentarzami i opiniami.	X. 2)
37.	**Informacja i przekaz na wagę złota**	• Wymienia najważniejsze **funkcje reklamy**.	• Wie, czym jest **reklama społeczna**. • Odszukuje w internecie komunikaty z badań opinii publicznej.	• Wymienia różne techniki **manipulacji** stosowane w reklamach. • Wie, na czym polega znaczenie **badań opinii publicznej**.	• Krytycznie **analizuje** wybrany przekaz reklamowy. • **Odczytuje i interpretuje** wyniki sondaży opinii publicznej.	• Przedstawia krótko dzieje reklamy. • Wymienia i analizuje różne reklamy społeczne.	X. 3) 4) 5)
38.	**Cyberprzestrzeń – korzyści i zagrożenia**	• Wie czym jest **cyberprzestrzeń**.	• Wymienia zasady **bezpieczeństwa w sieci**.	• Wymienienia zagrożenia i korzyści wynikające z korzystania z cyberprzestrzeni. • Wymienia najważniejsze rodzaje szkodliwych programów, które stanowią zagrożenie dla uczestników cyberprzestrzeni.	• Wymienia najważniejsze funkcje cyberprzestrzeni. • Zna zasady, jakie należy stosować oby uchronić się przed **szkodliwym oprogramowaniem**.	• Potrafi uzasadnić, że cyberprzestrzeń to miejsce służące swobodnemu przekazywaniu idei i informacji.	V. 2)

AUTORZY: Piotr Krzesicki, Piotr Kur

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2018